

กลุ่มกิจกรรมธุรกิจขยะ/พลังงาน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - กรมควบคุมมลพิษ
- สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กระทรวงอุตสาหกรรม
 - กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - กรมวิชาการเกษตร
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - กรมปศุสัตว์
- กระทรวงสาธารณสุข
 - สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ
- กระทรวงพลังงาน
 - กรมธุรกิจพลังงาน

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- องค์การพัฒนาเอกชน
- มูลนิธิสวนแก้ว
- มูลนิธิเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและพลังงาน
- สมาคมธุรกิจธุรกิจไทย (ตราวิเศษ)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสวัสดิการพระ

- พระราชบัญญัติสงเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ดินเสีย น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ป่าไม้ต้นน้ำถูกทำลาย โดยสงเสริมให้ประชาชนและองค์กรเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการสงเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เพื่อคุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะและอนามัย สิ่งแวดล้อม หรือการสุขภาพ

- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในที่หรือทางสาธารณะ

- พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการรอนามย์สิ่งแวดล้อม คุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะและการรอนามย์

- พระราชบัญญัติให้อำนาจองค์การปกครองส่วนถิ่นแต่ละประเภท ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2489

- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขต กรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้ ได้แก่ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

- พระราชบัญญัติรักษาคลอง รักษากิเลนทร์ศก 121 ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อ ฟืน ฝอย หรือสิ่งใดใดสกปรกทิ้งลงในคลอง

- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 ห้ามมิให้ผู้ใดเททิ้ง หรือหา ด้วยประการใด ๆ ให้เห็น กรวดทรายดิน โคลน สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ (ต่อ)

- พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง
- พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช แก้วถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำ ชลประทาน หรือทางน้ำ
- ประมวลกฎหมายอาญา ห้ามผู้ใดทำให้เกิดปฏิกูลแก่แม่น้ำ โป่ง สระ หรือที่ขังน้ำ อันมีไว้สำหรับประชาชนใช้สอย
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ในเขตอุทยานแห่งชาตินั้น ห้ามการทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ
- พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำ ไหลโครกลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือ คลองขังน้ำ
- พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 การห้ามทิ้งขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำ เสีย น้ำ ไหลโครกลงทางพิเศษ ดินทราย และสิ่งอื่นในเขตทางหลวง
- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 จัดระบบบริหารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลวัตถุอันตราย
- พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 กำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 การใช้ที่ดินในเขตเมืองเพื่อสร้างหรือพัฒนาเมืองเพื่อให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นถูกสุขลักษณะ
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอย ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เพื่อดูแลควบคุมโรงงานมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ

ด้านกฎหมาย

- 1) กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะขาดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ รวมถึงอำนาจหน้าที่และการบังคับใช้ ตลอดจนหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก
- 2) กระบวนการบังคับใช้กฎหมายยังไม่ทั่วถึงและไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ดี กับผู้กระทำผิดได้ในทันที -
- 3) ขาดผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและความชำนาญในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ
- 4) ขาดการควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยที่ดีเพื่ออย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) ไม่ได้นำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายมาใช้อย่างเหมาะสม
- 6) ยังขาดหลักเกณฑ์มาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพสำหรับองค์การ ตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ได้แก่ การคัดแยกการเก็บรวบรวม การขนส่ง การนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ตามหลัก 3Rs
- 7) ขาดกลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการใช้บังคับกฎหมาย
- 8) ขาดการจัดทนายชยันตรายชุมชนอย่างเป็นระบบ

ด้านการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ

- 1) ขาดนโยบายที่ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการในการจัดการขยะของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
- 2) ขาดแผนบูรณาการการจัดการขยะอย่างครบวงจรที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
- 3) ขาดการกำหนดมาตรการส่งเสริมและจูงใจการมีส่วนร่วมจากประชาชนที่เป็นรูปธรรม อย่างต่อเนื่องและประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการคัดแยกและจัดการขยะ

หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทาสื่อเกี่ยวกับพลังงาน

- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีการัฐมนตรี
- กองเชื้อเพลิงธรรมชาติ กองวิเคราะห์ (ฝ่ายวิเคราะห์เชื้อเพลิงธรรมชาติ) กรมทรัพยากรธรณี และกองอุตสาหกรรมน้ำมัน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
- กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- กองควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซ กรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย
- สำนักน้ำมันเชื้อเพลิง กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์
- รัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ส่วนการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.)
- รัฐวิสาหกิจด้านน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ จากกระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพลังงาน

- พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 กำหนดให้ปิโตรเลียมเป็นของรัฐ ผู้ใดสำรวจหรือผลิตปิโตรเลียมต้องได้รับสัมปทาน และเมื่อได้รับสัมปทานแล้วจะต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ ยกกำหนดถึงประโยชน์ สิทธิและหน้าที่ของผู้รับ สัมปทานรวมทั้งข้อจำกัดสิทธิในการส่งปิโตรเลียมออกนอกราชอาณาจักร ในกรณีจำเป็นเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศหรือเพื่อให้ปิโตรเลียมเพียงพอกับความต้องการใช้ภายในราชอาณาจักรและเมื่อผู้รับสัมปทานดำเนินการผลิตแล้วจะต้องชำระค่าภาคหลวง
- พระราชบัญญัติองค์การร่วมไทย – มาเลเซีย พ.ศ. 2533 การจัดตั้งองค์การร่วมเพื่อแสวงประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ทะเล และไหล่ทวีปของประเทศทั้งสองในอ่าวไทย
- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530 ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยมีอำนาจหน้าที่ในการ ดำเนินการป้องกันและระงับการกระทำที่เป็นการก่อวินาศกรรมสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปดังกล่าว และมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น
- พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ควบคุมเกี่ยวกับการค้าน้ำมันมีลักษณะที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของการประกอบกิจการค้าน้ำมันในปัจจุบัน
- พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 3535 กำกับดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีการอนุรักษ์พลังงานด้วยการผลิตและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด
- พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ติดตามดูแลประสานและเร่งรัดการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับพลังงาน

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ

ด้านกฎหมาย

- พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 ซึ่งให้จัดตั้งองค์กรอิสระ คือ กกพ. ทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการ พลังงาน แต่ไม่รวมถึงน้ำมันเชื้อเพลิงทำให้ กกพ. ไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่กำกับกิจการพลังงานทั้งหมดได้ และบางเรื่องก็มีความทับซ้อนกับอำนาจของคณะกรรมการต่างๆ ได้

- พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 กำหนดมาตรการจูงใจการลงทุนได้หลายประการ แต่เป็นประโยชน์ต่อการลงทุนในธุรกิจพลังงานทางเลือกทั้งสิ้น
ดังนั้น กฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจพลังงานทางเลือกจะมีส่วนอย่างไร จะเป็นตัวส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อธุรกิจพลังงานทางเลือกอย่างไร และมีการนำไปใช้บังคับอย่างไร ธุรกิจพลังงานทางเลือกมีอยู่สี่กลุ่ม คือ กลุ่มกฎหมายนโยบาย กลุ่มกฎหมายกำกับดูแลธุรกิจ ผลิตภัณฑ์และจำหน่ายไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือก กลุ่มกฎหมายด้านกำกับดูแลธุรกิจ ผลิตภัณฑ์และจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงจากพลังงานทางเลือกและกลุ่มกฎหมายด้านมาตรการจูงใจ การลงทุนในธุรกิจพลังงานทางเลือกแต่ละกลุ่มประกอบด้วยกฎหมายหลักและกฎหมายลำดับรองเป็นจำนวนมาก และมีทั้งกฎหมายที่เป็นตัวส่งเสริมและที่เป็นอุปสรรคต่อธุรกิจพลังงานทางเลือกอันควรต้องมีการพัฒนาไปตามนโยบายและแผนพัฒนา